
Juhász Tibor

HALLÁSZAVAR

A talaj híg volt, ragadós, de a terepjáró gond nélkül megbirkózott vele. A dülőút gazdasági épületként nyilvántartott ingatlanok között kanyargott. Elöl ültem, figyeltem az elázott portákon fel-felbukkanó alakokat. Néhanyan ráismertek a járműre; bár az önkéntes-koordinátor nem fordította el a keskeny földsvárról a tekintetét, ők integettek. A meddőhányó közelében láttam egy fiút, aki a cipőjét tisztogatta. A városba tart, ahonnan mi jövünk, erre gondoltam, amikor az önkéntes-koordinátor azt mondta, megérkezünk. Az ötven négyzetméteres, kétszoba-konyhás vályogházhoz, amelyben tizenhatan élnek.

Kémény nincs, a nyeregtető megrogyott. A parabolaantennán nehezen olvasható felirat: T HOME.

Előtető védi a csapadéktól a dülőútra néző falat és a fal előtti földrészt. Dúcgerendák tartják.

Ablaknyílás sincs.

A durván vakolt falfelületet csak a bejárati ajtó töri meg, amely ránézésre pozdorjából készült.

Kiszállunk.

A falnak egy autóülést támasztottak, az ajtónyílástól közvetlenül balra. Azt hiszem, macska kuporog benne.

A dúcgerendák között vödörök és kannák. Székek és sámlik, ülőlapjukon ruhakupac.

Hallom, ahogy az önkéntes-koordinátor kulcsra zárja a terepjárót.

Cuppognak lépteink a sárban.

Az autóüléstől valamennyivel balra egy ütött-kopott centrifuga és egy repedt lavór.

Nyílik a bejárati.

Gyerekek sereglenek elő.

Jókedvűen rohannak felénk. Sokukon nincs cipő. A fellazult talaj ki-ki-csúszik a lábuk alól.

Ordít a tévé.

* A szerző Miskolc egyik zárt kertes külterületén, a lyukóvölgyi szegregátumban végez önkéntes írói terepmunkát. Szövege az ott szerzett tapasztalatain alapul.

Az önkéntes-koordinátor név szerint ismeri őket.

Ajsa, Pityuka, Szebi, Brandóka, Norina, Józsika, Karla. Egyszerre beszélnek.

Nem tudom a neveket se arcokhoz, se hangokhoz társítani.

Igen, macska. Most fut el.

Különböző korú nők tűnnek elő az ajtónyílásból, és egy sánta öregember. Mede Tamásnak hívják. Az önkéntes-koordinátortól tudom, ő az egyetlen férfi a családban: „ez egy apák nélküli világ”. Beszélni kéne erről is.

Az előtető alatt, érzem, keményebb a föld. De a centrifugánál már iszamós.

A legidősebbnek látszó asszony, talán Mede felesége, kiválik közülük, virágmintás otthonkában a centrifugához csoszog. A gépre támaszkodik, és azt kérdezi az önkéntes-koordinátortól, megszerezte-e már az „érinthető” telefont.

Egy nő vonja magára a figyelmemet. A centrifuga melletti sámlihoz lép. Dauerolt haja a válláig ér. Felnyalabolja a ruhakupacot, és beviszi. Nyitva hagyja az ajtót.

Egy ruhásszekrényt és egy asztalt látok a szobában. Az asztalon tévét. Poharakat, csikkeket. Snittekét egy szappanoperából.

Biztos, hogy bent nem tudnám használni a diktafont. Ha kint maradunk, a gyerekek miatt lesz zajos a felvétel.

A dauerolt nő a küszöbre áll, összekulcsolja a karját. Merev az arca.

Előveszem a diktafont.

Ahogy az önkéntes-koordinátor, én is a centrifugához lépek. Azt magyarázza Medenének, hogy a telefont nem olyan egyszerű elintézni, mint például a ruhaadományt. Aztán bemutat a családnak. Író, teszi hozzá a nevemhez.

Medené után kezdet fogok a többiekkel is. A dauerolt nőt Csengének hívják. Érces a hangja. Zsakliné sokkal lágyabb. A többiekéhez nehezebb lesz jelzőt találni.

A gyerekek a pólómat ráncigálják.

Megragadják a kezemet, maguk után húznak.

Azt remélem, bemegyünk.

Látni akarom, hogyan férnek el ötven négyzetméteren. Hol esznek, hol alszanak.

De csak az ülésig vezetnek.

Egy kislány arrébb tolja, fény vetül egy sovány kölyökkutyára.

Egy kislány a fülénél fogva a levegőbe emeli.

Látod, kérdezi nevetve, milyen pitbull lesz ez a kis dög, ha megnő?

Ne bántsod őt, kérem.

Én nem bántom, mondja, miközben leteszi az állatot, azért vinnyog, mert játszani akar!

Parányi test, remeg a saras lábujjak gyűrűjében.

A mancsok mellett roncsolt kábel tekereg, követem a tekintetemmel. A centrifuga vezetéke.

Hogy is hívják magát?, kérdezi valaki.

Megismétlem a nevemet.

Találkozik a tekintetem az önkéntes-koordinátoréval. Látom rajta, őt is megütötte, ami a kutyával történt.

Medené azt mondja, nem zavarja, ha bekapcsolom a készüléket.

– Megkérdezhetem a születési nevét?

– Hát de most akkor énrólam lesz szó? Ez az ember azt mondta, hogy arról kérdezel majd, hogy hogy élünk meg itt ennyien – mutat az önkéntes-koordinátorra, aki épp Medével beszélget. Nem hallani, miről. Megindulnak, eltűnnek a ház sarkánál.

– Az mi?

– Diktafon – válaszolom az egyik kisleány.

– És az mit csinál?

– Felveszi, amit mondasz.

– Mindent?

Csalánkiütések a combján. Medené cigarettát sodor.

– Mindent.

– Mondhatok akkor valamit?

– Mondd a nevedet!

– De azt már tudod – kacag.

– Nem baj, mondd el megint, hogy amikor majd visszahallgatom a felvételt, megismerjem a hangodat.

– Balog Brandóka, Balog Brandóka – már kiabál –, Balog Brandóka, Balog Brandóka, Brandóka, Brandóka, Brand...

– Menjél innen, Brandóka, most én jövök! Én is fel akarok rá beszélni! – a kisleány, aki levegőbe emelte a kutyát.

– És téged hogy hívnak?

– Nekem három nevem van – mosolyog. – Az egyik a Pusuma, ez a vezetéknevem. Aztán jön a Krisztina meg a Seron. Most már tudni fogod a nevemet? És meg is tudod most hallgatni a hangomat?

Leállítom a rögzítést, hogy visszajátszhasam a felvételt.

Elkerekedett szemekkel hallgatja.

A kurva anyjába, kiáltja Brandóka, a geci macska felment oda!

Brandóka, szépen beszéljé' – fogalmam sincs, kihez tartozik ez a mély, mégis rikácsoló hang.

Új felvételt indítok.

– Melyik nevedet használod? A Krisztint vagy a Seront?

– Nem Krisztin, hanem Krisztina! Engem úgy hívnak, hogy Krisztina Seron! Nem is tudod a nevemet! – nevet.

Rosszul hallottam? Amikor majd visszajátszom a hanganyagot, magamat is ellenőriznem kell.

– Arról is szeretnék beszélni önnel – fordulok ismét Medenéhez –, hogy mióta él Lyukóvölgyben.

– Hát, most hirtelen nem is tudom azt megmondani. Annyit mondhatok, hogy nem itt nőttem fel, mint ők – a gyerekekre mutat. Gyűrött a cigarettája. – Ők már itteniek.

– Ön mikor született?

– Mit gondolsz, hány éves vagyok?

– Nem tudom.

– Típpeljé'!

– Hetvenegy?

Meglepődik.

Indulás előtt ezt is elárulta az önkénteskoordinátor. Majd hozzátette: „Ha a nagycsaládok túlélési stratégiáiról akarsz írni, ő a legjobb interjúalany, szerintem először magáról beszéltesd, mert még nem ismer téged, érted, lássa, hogy tényleg érdeklődsz iránta, aztán majd kérdezheted a megélhetésről is.”

– És hol született?

– Diósgyőrben. Utána meg a Békeszállón laktam. Amikor azt elbontották, akkor a Szabadság utcában adtak egy szükséglakást. De ahogy ott is bontani kezdték a házakat – hangosítanak a tévén, Medenére a gyerekszivaj miatt is nagyon figyelniem kell –, hát... mindent odahagy... a férj... nélkül kellett... mert rossz a lába... mentem Pestre... a lányoméék akkor már... magukhoz vettek... dolgozhassak... Ketrinéék... Ketrin akkor még együtt volt a férjével. Akkor ők Pesten éltek... nem kaptam munkát. Főztem rájuk... mostam, mint most... most mondjuk csak próbálok, mert már a tegnapi esővíz is elfo... így, taliga nélkül... nem tudunk elég vizet hoz... egyszerre. Szomjasok a gyerekek is. Bele se merek gondolni... tényleg... hogy oldjuk meg taliga nélkül... ráadásul ilyenkor, tavasszal...

Felbukkan Mede, majd az önkéntes-koordinátor.

Mede az üléshez sántikál, visszatolja a falhoz, de nem ül le. Egy dúcgerendának dől.

– Ezt az okádék szart se tudjuk beüzemelni víz nélkül – Medené belerüg a centrifugába.

– Nincs amúgy messze a közkút, de hát ennyi emberre olyan sok víz kell, hogy nem igaz! Nem győzzük hordani! Jó lenne, ha nem romlott volna el a taliga, mert így ezt nem lehet bírni, addig áll a mosás is, nem tudunk semmit csinálni – Zsaklin.

– Tessék má' leülni, na, ide, így, ez a legkényelmesebb – Csenge az üléshez rángat.

– Nem szeretne leülni inkább? – kérdezem Medétől.

– A lábam miatt nem lehet. Nem fogok tudni felállni.

Háttal a háznak, szemben a terepjáróval foglalok helyet.

Meg akarom kérdezni Medét, hogy mi történt a lábával, de Krisztina Seron, kezében ceruzával és rózsaszínű füzettel, megszólít:

– Te tudsz írni?

– Tudok – elnevetem magamat.

Nyújtja felém az írószereket.

– Akkor írjad már ide, hogy szeretlek, Milán!

Úgy tűnik, Medenét tényleg nem zavarja a diktafon. Folyamatosan beszél:

– ...akkor mi már elmentünk onnan... idejöttünk. Nem volt máshol hely, innen meg aztán én már nem mozdulok ki. A Szabadság utcából... itt vannak már... azok is lyukósiak lettek. Senki nem kap... semmit, pedig normál... fizettük a lakbért... önhatalmúlag felbontották az önkormányzati szerződés... és saját pénzünkből kellett venni házat magunknak...

– Egyáltalán nem jár be a városba? – kérdezem.

– Nem én! Csak ha... baj van, vagy ha ...kezni kell... meg esetleg a vásárlást intézni. Akkor összefogunk... együtt megyünk be. De én akkor se megyek mindig. Öreg vagyok már, cipekedni nem tudok, csak hátráltatom őket.

– Hogy értette azt, hogy kezelni kell?

– Kezelni? Nem kezelni, hanem jelentkezni!

– És hol kell jelentkeznie?

Brandóka a többi gyerekekkel kavicsokat keres a sárban.

– Hát ott, ahol...

– Az micsoda? – azt hiszem, ezt Jósika kérdezi.

– ...jobb volt élni. Ott volt a szánkban a bolt is, a piac is. Itt meg várni kell... egy órát is a buszra... megritkították a menetrendet. Na, nem mint-hogyha tényleg... én nem járok be sokat...

– Az micsoda a kezekben?

– Szebi, baszd meg, hagyd már őket beszélgetni! – Csenge arrébb löki a gyereket, akit Józsikának hittem.

Szebi megbotlik a centrifuga vezetékeiben, elesik. Sár lepi be a felsőtestét. Az egyik dúcgerendába kapaszkodva feláll, rohan tovább.

– Megnéztem a taligát. Meg tudom csinálni, de el kell mennem szer-számokért az irodába. Muszáj, mert így nem tudnak vizet hozni. Elleszel addig?

Bólintok.

Az önkéntes-koordinátor a terepjáró felé tart. Eszembe jut a fiú, aki a meddőhányónál törölgette a cipőjét.

Koppanások az előtetőn. Senki nem szól Brandókára.

Medené a távozó férfit nézi.

A terepjáró felmordul.

Egy pillanatra elhallgat a tévé, aztán újra ordítani kezd. Valaki csatornát váltott, egy futballközvetítés hangjai.

Macskaszőr a nadrágomon.

Medené sóhajtozva ragadja meg a szabaddá tett sámlit, közelebb hozza, és ráül.

Mintha halkítanának a tévén.

Mezítlábás nő tűnik föl mellettem.

Nem tudom a nevét.

Azt sem tudom, honnan került elő a kutya.

A mezítlábás nőhöz kúszik, aki felkapja az állatot, a mellkasához szorít-ja, majd rám néz. Mintha tőlem akarná megvédeni.

Már nem látni a terepjárót.

– Kérdezhetek valamit? – Medené összehúzott szemmel méreget.

– Persze.

– Mért hagytok ki minket az adományozásból?

Ujjai között új cigaretta ég.

Itt van Mede és Zsaklin is.

– Milyen adományozásból?

– Abból, ami szokott lenni nálatok az egyesületben. Péksüteményeket és gyümölcsöket osztogattok mindenkinek. Csak nekünk nem!

– Én erről semmit nem tudok.

- Szebi azt mondta rám, hogy dagadt buzi – Brandóka.
- De-nek dolgozol, nem? – Medené.
- Megnevezi az önkéntes-koordinátort, akit a pozíciója miatt én nem nevesíthetek.
- Nem.
- Hát akkor?
- Én önkéntes vagyok.
- Brandóka megüti Szebit, Szebi sír. Krisztina Seron is.
- De tőle kapod a munkádat, nem?
- Nem munkát kapok, csak segítek az egyesületnek.
- És nekünk miért nem segítetek? Megcsináljátok a taligát, de az nem jut az eszetekbe, hogy legalább most az egyszer a kocsival kiségeitek bennünket! Hát gondoljál bele, ezen járunk vízért, ezen járunk be a városba, minden reggel itt kell vinni iskolába a gyerekeket – mutat a dűlőútra. – El-mehetnétek legalább egyszer vízért nekünk, ha már kaját nem adtok! Nektek nem tartana semmiből! De ti kényelmeskedtek, mi meg kínlódunk és kínlódunk a szar kannákkal meg vödörökkel!
- Az ilyen folyamatokra nekem nincs rálátásom. Abban viszont biztos va...
- Láttalak a múlt héten. Te adtad a kaját annak a kurvának – a mezítlábas nő fojtja belém a szót.
- Kinek? – töri a combomat az ülés.
- Karolának.
- Milyen Karolának? – Medené.
- Annak, aki ott lakik a bánya felé az anyjával. Az a kurva, tudod! – Zsaklin.
- Ja, hogy még az a kurva is kap belőle! Mi meg itt gebedjünk meg éhen, mi? – Medené.
- Részt vettem az adományosztáson, de nem vagyok szervező. Azt sem tudom, hogyan hívják fel az emberek figyelmét erre a lehetőségre.
- Megmondom én neked! Sehogy! Mi csak most tudtuk meg, hogy egyáltalán van ilyen! Ha Ketrin nem mondja, hogy mit látott a múlt héten, hogy ételt osztogattok, még ma sem értesülünk róla – ha jól értem, Ketrin a mezítlábas nő. – Pedig régóta jártok már hozzánk az egyesületből! Sőt, még az előző főnököt is ismertük! Tudtok rólunk, és mégse szóltok!
- Ez valami félreértés. Ha- visszajön, majd elmagyarázza a helyzetet.
- Elmagyarázza, elmagyarázza – Medené legyint. – A lófaszt magyarázza el! A múltkor megígérte, hogy szerez nekünk egy telefont, de abból

sem lett semmi. Érinthetőséget kértem, hogy netezni is tudjunk, mert nem mindig van úgy pénz, hogy töltsünk a telefonos kártyára. Miután kifizetjük az áramszámlát, alig marad valamink. Azt is épphogy csak sikerült bevezetnünk, majdnem nem lett áramunk! És neten könnyebb lenne tudni a másiktól. Meg titeket is jobban fel tudnánk keresni. És hozott? Nem hozott! Nem hoztatok telefont!

A feltámadó szelet statikus zajhoz fogom hasonlítani.